

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
KOSOVO	3
SRBSKO	4
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	5
SUMMIT G8	5
STŘEDOMOŘSKÝ SUMMIT	7
DOKUMENTY SZBP EU	9

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

KOSOVO

Pozadí

Vyhlášením nezávislosti dne 17. února 2008 se Kosovo dostalo do centra světové pozornosti, zejména s ohledem na svůj konfliktní potenciál. Tento stav trvá i nadále.

Aktuálně

Dne 11. července 2008 se konala dárcovská konference pro Kosovo. Mezinárodní společenství přislíbilo 1,2 miliardy euro, z toho Komise 508 milionů euro¹. Komisař pro rozšíření Olli Rehn tento výsledek považuje za úspěch². Slíbené prostředky by měly pomáhat krýt sociální a ekonomické potřeby Kosova mezi lety 2009-2011 a budou použity v souladu se střednědobým výdajovým rámcem kosovské vlády. Ta bude zodpovědná za implementaci projektů, darované prostředky bude spravovat Komise.

Dne 15. července 2008 vydal generální tajemník OSN Pan Ki-mun zprávu³, která shrnuje vývoj v Kosovu od 1. března 2008 do 25. června 2008 a nastiňuje další možný vývoj v Kosovu. Podle Pan Ki-muna je mise OSN UNMIK vystavena zásadním výzvám ohledně její další schopnosti vykonávat svůj mandát v Kosovu, a to kvůli akcím kosovských úřadů i kosovských Srbů. Kosovské úřady přijaly 15. června 2008 ústavu, která nebere UNMIK v úvahu, navíc přijímají legislativní opatření v oblastech, které jsou zahrnuty v mandátu UNMIK (např. zákony týkající se vlastnictví či vozové dopravy). Tím si prakticky přisvojují pravomoci mise OSN. Kosovští Srbové na druhou stranu rozšiřují svůj bojkot kosovských institucí až k násilným akcím a vytvářejí s podporou Bělehradu⁴ své paralelní instituce (11. května 2008 byly konány komunální volby, po nichž kosovští Srbové začali zakládat komunální politické struktury podle srbského práva).

V reakci na tento vývoj chce Pan Ki-mun reorganizovat mezinárodní přítomnost v Kosovu tak, že misi EU EULEX⁵ připadne větší role v oblastech právního státu. Vedení UNMIK tak dostalo instrukce ke změnám v této oblasti. Ohledně těchto změn ještě bude generální tajemník OSN jednat s Javierem Solanou, vysokým představitelem pro SZBP. Mise EU bude nicméně podřízena UNMIK, dokud Rada bezpečnosti OSN nerozhodne jinak.

---

¹ USA přislíbily zhruba 400 milionů euro a třetím největším přispěvatelem se stalo Německo se 100 miliony.

² Projev Olliho Rehna z dárcovské konference k dispozici [ZDE](#).

³ Zpráva GT OSN k dispozici [ZDE](#).

⁴ Bělehrad například vyzval kosovské Srby k bojkotu práce pro kosovské úřady s tím, že ušlou mzdu dostanou ze Srbska.

⁵ Informace o průběhu rozmísťování mise viz. přehled SZBP květen 2008.

Zvláštní zmocněnec OSN v Kosovu Lamberto Zannier je pak pověřen vedením dialogu se srbskou stranou. Tento dialog se má soustředit na šest témat, která se týkají změn v organizaci UNMIK v Kosovu s ohledem na Srbsko a jsou vymezena v dopise Pan Ki-muna srbskému prezidentu Borisu Tadičovi z 12. června 2008⁶:

- **Policie:** Kosovská policie operující v oblastech se srbskou většinou by měla podávat o své činnosti zprávy mezinárodní policii pod vedením Zvláštního zmocněnce.
- **Soudy:** Měly by být vytvořeny soudy pro oblasti se srbskou většinou.
- **Cl:** Zvláštní zmocněnec by měl stanovit strukturu, která dovolí Kosovu fungovat jako celní unie se Srbskem.
- **Doprava a infrastruktura:** Měl by být ustaven výbor sdružující relevantní strany, který o těchto věcech bude rozhodovat
- **Hranice:** NATO bude nadále uskutečňovat svůj bezpečnostní mandát, přičemž bude respektovat hranice.
- **Srbské dědictví:** Srbská pravoslavná církev bude pod mezinárodní ochranou a bude podléhat srbským náboženským autoritám.

SRBSKO

Pozadí

Dne 29. dubna 2008 byla se Srbskem podepsána stabilizační a asociační dohoda (SAA) a prozatímní dohoda (PD). Jejich ratifikace a implementace však byly, především kvůli tlaku Belgie a Nizozemska, podmíněny plnou spoluprací s ICTY.⁷

Aktuálně

Poté, co byl zatčen Radovan Karadžić⁸, jehož vydání ICTY bylo jednou z hlavních podmínek pro ratifikaci SAA, srbská strana očekávala vstřícný krok ze strany EU. Ta nicméně původně podmiňovala ratifikaci a implementaci výše zmíněných smluv „plnou spoluprací s ICTY“, což je možno vykládat i jako vydání dalších dvou Srbů obviněných u haagského tribunálu: Ratka Mladiče a Gorana Hadžiče.

Přesto komisař pro rozšíření Olli Rehn 22. července 2008 prohlásil, že „z hlediska Komise by nyní měla začít implementace PD“. Setkání Rady z téhož dne však tento krok nepotvrdilo. Ve svých závěrech⁹ Rada pouze uvádí, že se „jedná o významný krok na srbské cestě k EU“, a vyzývá Srby v tomto směru k dalším snahám. Bernard Kouchner, francouzský ministr zahraničí, nicméně oznámil, že EU tento krok ještě

⁶ Dopis GTOSN Borisu Tadičovi k dispozici [ZDE](#) (příloha 1).

⁷ Bližší informace viz. Přehled SZBP duben 2008.

⁸ Dne 30. července 2008 byl Radovan Karadžić již převezen do vězení Haagského tribunálu ve Scheveningenu.

⁹ Závěry Rady ke stažení [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

zváží, a to na příštím zasedání Coreperu. Toto zasedání nepřineslo shodu. Největším oponentem odblokování PD je Nizozemsko, které momentálně nevidí možnost, jak by bylo možno tento krok učinit. Většina členských států se však kloní k názoru, že by k odblokování dojít mělo nyní či po zveřejnění zprávy hlavního žalobce haagského tribunálu Serge Brammertze, jež bude vydána v nejbližší době a zhodnotí srbskou spolupráci s ICTY.

Očekávaný vývoj

Očekává se, že Brammertzova zpráva bude pozitivní, avšak Nizozemsko podle svých dosavadních prohlášení bude pravděpodobně trvat na vydání dalších dvou obžalovaných dříve, než dojde k jakýmkoli vstřícným krokům vůči Srbsku ze strany EU.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

SUMMIT G8

Popis problematiky

Ve dnech 7.-9. července 2008 se na japonském ostrově Hokkaidó konal 34. summit G8. EU zde byla zastoupena předsedou Komise Josém Barrosem a předsedou Evropské rady Nicolasem Sarkozym. Hlavní prioritou EU v Japonsku byl boj proti klimatické změně¹⁰. EU se summitu účastnila rovněž s cílem prosadit dodržení slíbeného růstu oficiální rozvojové pomoci Africe¹¹.

Výsledky summitu

Hlavními body jednání se staly klimatická změna, rozvoj, vzrůstající ceny potravin a světová ekonomika. Někteří pozorovatelé hovoří o výstupech summitu, zejména kvůli nedostatku konkrétních rozhodnutí, jako o selhání¹².

V oblasti klimatické změny¹³ se státy G8 zavázaly k omezení objemu vypouštěných skleníkových plynů o 50 % do roku 2050¹⁴. To představuje pokrok vzhledem

¹⁰ Více informací viz. EUROPOLITICS, 4. 7. 2008. *EU targets climate change progress.*

¹¹ V roce 2006 se v Gleneagles státy G8 zavázaly k navýšení pomoci, nicméně v roce 2007 se např. u Francie a Velké Británie pomoc fakticky snížila. Často se hovoří o „únavě z pomoci“ (Aid Fatigue).

¹² Viz. např. EUOBSERVER, 11. 7. 2008. *Is the EU certain of its own priorities?*

¹³ Závěrečné prohlášení o životním prostředí a klimatických změnách k dispozici [ZDE](#).

¹⁴ Tento závazek musí být ještě projednán a schválen v rámci platformy pro dosažení dohody o akcích proti globálnímu oteplování „United Nations Framework Convention on Climate Change“.

k minulému summitu v německém Heiligendammu, kde se státníci pouze zavázali k dalšímu jednání o této problematice¹⁵. Dodatečně by měly být každou zemí zvlášť stanoveny střednědobé cíle¹⁶. K tomu by mělo dojít na základě společné, avšak diferencované odpovědnosti podle příslušných kapacit. Všechny hlavní státy by se měly zavázat k opatřením proti změně klimatu do konce roku 2009, kdy by měla být ohledně této záležitosti v Kodani uzavřena mezinárodní dohoda.

Politici rovněž přivítali nové institucionální zázemí boje proti změně klimatu: Mezinárodní partnerství pro spolupráci v oblasti energetické efektivity (International Partnership for Energy Efficiency Cooperation)¹⁷ a Investiční fondy pro oblast klimatu (Climate Investment Funds)¹⁸.

Dne 9. července 2008 se konalo setkání G8+G5¹⁹. Jejich jednání však nepřineslo konkrétní výsledky, státníci se shodli pouze na nutnosti dlouhodobě omezovat emise²⁰. Země G5 kritizovaly nejasnost kritéria schváleného G8 (není udáno, vzhledem ke kterému roku se mají emise snížit) a dále byly názoru, že do roku 2050 by emise měly být sníženy o 80-95 % vzhledem k roku 1990²¹. Cíl stanovený G8 se jim proto zdál příliš málo ambiciózní.

Rozvojová témata²² se v kontextu poločasu Rozvojových cílů tisíciletí soustředila především na Afriku. Zástupci států G8 znovu připomněli svůj závazek vůči Africe, zejména zvýšení oficiální rozvojové pomoci od roku 2004 do roku 2010 o 25 miliard dolarů ročně.

Co se týká potravinové bezpečnosti²³ v kontextu současné krize, summit připomněl, že od počátku roku 2008 již bylo přislíbeno 10 miliard dolarů na pomoc postiženým rozvojovým zemím. Dále byly přivítány výsledky dosavadních mezinárodních konferencí (konference FAO v Římě a konference pro rozvoj Afriky (TICAD IV) v Tokiu). Státy G8 se dále zavázaly k reformě FAO.

V oblasti světové ekonomiky²⁴ jsou sice státníci optimističtí ohledně dalšího vývoje, nicméně uznávají existenci problémů s inflací, zejména pak s rostoucí cenou ropy.

¹⁵ To bylo způsobeno mimo jiné postojem USA, které odmítalo zavést restrikce, pokud tyto nebudou zavedeny i ve velkých rozvojových zemích, Indii a Číně.

¹⁶ Střednědobé cíle však díky tlaku USA nebudou závazné a nebylo pro ně stanoveno pevné datum.

¹⁷ Jedná se o fórum, které se bude zabývat zdokonalováním a koordinací snah o spolupráci v oblasti energetické bezpečnosti. Více informací [ZDE](#).

¹⁸ Investiční fondy jsou spravovány Světovou bankou a mají napomoci zavést opatření proti změně klimatu v rozvojových zemích.

¹⁹ G5 představuje skupinu hlavních rozvojových zemí, konkrétně se skládá z Číny, Indie, Brazílie, Mexika a Jihoafrické republiky. Jednání se účastnily i Austrálie, Jižní Korea a Indonésie.

²⁰ Závěrečné prohlášení z jednání G8+G5 k dispozici [ZDE](#).

²¹ Na tomto dlouhodobém cíli se země G5 shodly na svém předchozím jednání. Jeho závěrečné prohlášení ke stažení [ZDE](#).

²² Závěrečné prohlášení o rozvoji k dispozici [ZDE](#).

²³ Závěrečné prohlášení o potravinové bezpečnosti ke stažení [ZDE](#).

²⁴ Závěrečné prohlášení o světové ekonomice k dispozici [ZDE](#).

Aby byl pozitivní vývoj dosažitelný, je třeba dosáhnout shody ohledně rozvojového kola jednání WTO.

Další předpokládaný vývoj

V září 2008 se bude konat setkání na vysoké úrovni týkající se dosažení Rozvojových cílů tisíciletí. Do stejného období spadá plánované Třetí fórum na vysoké úrovni, které se bude věnovat efektivnosti pomoci. V oblasti boje proti globálnímu oteplování je pokládán za rozhodující rok 2009, kdy se bude konat konference v Kodani, na níž má dojít k dohodě o post-kiótském režimu. Co se týká rozvojového kola jednání WTO, optimisté pokládali za možné jeho ukončení do konce roku 2008, nicméně setkání ministrů v Ženevě ve dnech 21.-29. července 2008 skončilo neúspěchem. Komisař pro obchod Peter Mandelson nevidí „žádnou šanci, jak by nějaké změny mohly být schváleny letos či v dohledné době“²⁵.

STŘEDOMOŘSKÝ SUMMIT

Popis problematiky

Dne 13. července 2008 se v Paříži konal summit středomořských zemí a EU, který oficiálně zahájil fungování Unie pro Středomoří. Tento francouzský projekt představuje posílení Barcelonského procesu^{26 27}. Závěrečné společné prohlášení²⁸ klade velký důraz na bezpečnostní funkci projektu, cílem je „oblast míru a stability ve Středomoří“.

Průběh a výsledky summitu

V Paříži se sešli představitelé 43 států. Účast odmítl pouze Muhamar Kaddáfí, který projekt kritizuje jako „další Římskou říši“ s „imperialistickým“ charakterem. Na nejvyšší úrovni se rovněž nezúčastnilo Maroko a Jordánsko, které však vyslaly místo hlav států náhradu.

Hlavními výzvami Unie pro Středomoří jsou zdokonalení spoluúčasti a založení na rovném základě (Barcelonský proces byl dosud kritizován za jeho eurocentričnost) a převedení projektu Unie do konkrétních iniciativ.

Přesné fungování a kompetence institucí v rámci Unie pro Středomoří stále nejsou zřejmé, nicméně summity by se měly konat jednou za dva roky, ministerská setkání pak jednou ročně. Unie bude vedena společným předsednictvím jedné země EU a

²⁵ Bližší informace viz. EUOBSERVER, 30. 7. 2008. *EU „heart broken“ over trade talks collapse.*

²⁶ Oficiální název zní: Barcelonský proces: Unie pro Středomoří. Bližší informace viz. přehled SZBP březen 2008.

²⁷ Spolupráce bude zahrnovat 44 států: EU27, Maroko, Alžírsko, Tunisko, Jordánsko, Libyi, Egypt, Palestinskou samosprávu, Izrael, Sýrii, Libanon, Turecko, Mauretánii, Monako, Chorvatsko, Bosnu a Hercegovinu, Černou Horu a Albánii.

²⁸ Prohlášení ke stažení [ZDE](#).

jedné středomořské země²⁹. Nejdůležitější institucionální strukturou by se měl stát Sekretariát, který bude vybaven technickým mandátem. Dále bude založen Společný stálý výbor (Joint Permanent Committee), který bude připravovat společná jednání na diplomatické úrovni.

Klíčovými iniciativami Unie pro Středomoří se mají stát následující oblasti, které budou dále rozpracovány Sekretariátem:

- Vyčištění Středozemního moře
- Námořní a pozemní dopravní infrastruktura
- Civilní ochrana (program prevence a reakce na přírodní katastrofy)
- Alternativní energie: středomořský solární plán
- Vyšší vzdělání a výzkum, Euro-středomořská univerzita
- Středomořská iniciativa obchodního rozvoje

Problematické body

- Jsou vynechány kontroverzní, ale o to důležitější oblasti (imigrace do EU, terorismus).
- Arabské země od počátku vykazují neochotu jednat s Izraelem (na summitu např. odmítli společné foto).
- Turecko se obává, že tato iniciativa by se mohla stát alternativou k jeho členství v EU³⁰.
- Mandát, umístění a financování Sekretariátu stále zůstávají nejasné.
- Výzvu představuje rovněž způsob financování samotných projektů. Financování má být realizováno z řady zdrojů, mezi jinými i participací soukromého sektoru.
- Kritika směřuje i k podobnosti mezi současným projektem a minulou fází Barcelonského procesu, která ale nesplnila očekávání do ní vkládaná.

Další předpokládaný vývoj

Vyjasnění institucionálního uspořádání a dalších problematických bodů má přinést ministerská konference v listopadu 2008.

---

²⁹ Spolupředsednictví ze zemí EU musí být v souladu s vnější reprezentací EU, spolupředsednictví ze strany Středomoří je dvouleté.

³⁰ Tento problém byl na summitu vyřešen: evropští státníci potvrdili, že spolupráce v rámci Unie pro středomoří je nezávislá na přístupových vyjednáváních.

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

ROZŠÍŘENÍ - Přístupová jednání s Chorvatskem = Výsledky prověření kapitoly 13:

Rybolov - [12152/08](#)

Datum: 24. 7. 2008

Typ dokumentu: Výzva Pracovní skupiny pro rozšíření Výboru stálých zástupců LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje doporučení k otevření jednání EU s Chorvatskem o kapitole 13: Rybolov.

SPOLEČNÁ AKCE RADY o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie pro Afghánistán - [9981/08](#)

Datum: 23. 7. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady

Obsah dokumentu: Text se věnuje jmenování nového zvláštního zástupce EU pro Afghánistán. Vymezuje taktéž cíle, které touto politikou sleduje, mandát zvláštního zástupce, financování apod.

ROZŠÍŘENÍ - jednání o přistoupení s Chorvatskem = Kapitola 20: Politika v oblasti podnikání a průmyslu - [11879/08](#)

Datum: 22. 7. 2008

Typ dokumentu: Návrh společného postoje EU LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument shrnuje vývoj v oblasti kapitoly 20, např. zásady politiky v oblasti podnikání a průmyslu. Ačkoli je vývoj celkově pozitivní, k uzavření kapitoly zatím nemůže dojít.

Revidovaná strategie pro boj proti financování terorismu - [11778/08](#)

Datum: 22. 7. 2008

Typ dokumentu: Výzva protiteroristického koordinátora Coreperu a Radě

Obsah dokumentu: Dokument vyzývá k přijetí nové revidované strategie pro boj proti financování terorismu na základě podrobného zhodnocení stávající situace a návrhů na její vylepšení.

Návrh rozhodnutí Rady o uzavření prozatímní dohody o hospodářském partnerství mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Ghanou na straně druhé - [11862/08](#)

Datum: 15. 7. 2008

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: Komise v textu žádá Rady, aby byla uzavřena prozatímní dohoda s Ghanou. Dokument se skládá z důvodové zprávy, návrhu rozhodnutí Rady a legislativního finančního výkazu.